

Šteti li kupcima dominacija Intela?

AMD je podneo tužbu protiv Intela zbog kršenja antimonopolskog zakona, s obrazloženjem da je to, navodno, podiglo cene računara.

AMD je u junu tužio rivalski Intel, s obrazloženjem da je ta kompanija sistematski primoravala barem 38 proizvođača računara, prodavaca i distributera da kupuju njene procesore umesto AMD-ovih. Prema tužbi, Intelovo učešće na tržištu od 90 procenata postignuto je nečasnim metodama i kršenjem antimonopolskih pravila, uključujući i potplaćivanje. AMD zahteva milijarde dolara odštete i zabranu ovakve prakse. Intel, sa svoje strane, tvrdi da nije učinio ništa loše i priprema zvaničan odgovor na tužbu, smotenu na 48 strana.

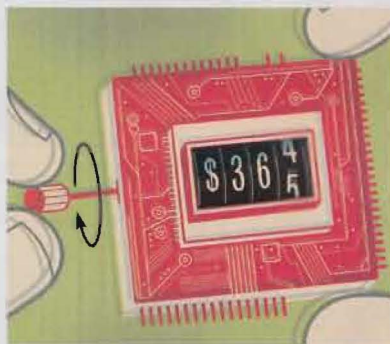
Prema su Intel i kompanije koje je navodno primoravao na saradnju – a među njima su i Dell, Gateway, HP i Lenovo – odbile da komentarišu tužbu, AMD pokušava da prisvoji zaslugu za snižavanje cena računara. Konkurencija AMD-a je osnovni razlog za ogroman pad prosečne cene računara s 2000 USD na približno 500 USD tokom protekle decenije, smatra Tom Mekoj, šef administracije te kompanije i njen izvršni potpredsednik za pravne poslove. „Ako bi Intel bio prinuđen da obustavi svoju monopolističku praksu, cene računara palele bi čak i brže od uobičajenih 10 do 15 procenata godišnje“, naglašava on.

KORISNICI PLAČAJU

NEKI STRUČNJACI nisu toliko ubedeni u blagotvorne efekte koje bi pobjeda AMD značila. Dik Šmalansi, ekonomista iz MIT-a koji je svedočio u korist Microsofta za vreme antimonopolske istrage što ju je Ministarstvo pravde SAD vodilo sredinom šezdesetih godina prošloga veka, kaže da je praktično nemoguće sagledati kako je Intelova nadmoć na tržištu čipova ob-

likovala cene računara, niti kako bi se one mogle menjati u slučaju da AMD pobjedi. „Parnica očito Intelu pravi probleme u odnosima s javnošću. Može se očekivati da će se ta kompanija ponašati malo korektnije na tržištu, barem neko vreme – to bi, uzgred rečeno, moglo biti i dobro i loše za potrošače.“

Računarskim kompanijama se može dopasti ideja o većoj konkurenciji, ali Intelova nadmoćnost na tržištu čipova pomogla je da cene ostanu niske, uveren je

Sajmon Jejts, analitičar kompanije Forrester Research. „Ako Intel izgubi značajan deo proizvodnje u korist AMD-a, neki od njegovih proizvodnih kapaciteta ostaće neiskorišćeni, a i dalje će morati da podmiruju troškove razvoja i ostale fiksne izdatke, što će dovesti do povećanja proizvodne cene čipova. To bi poništilo svaku korist od konkurencije“, objašnjava Jejts.

Ukazujući na odštetu od 3,2 milijarde dolara koju bi Intel mogao platiti ako izgubi parnicu, analitičar Ken Dalejni iz kompanije Gartner takode predviđa rast cena računara. „Ova parnica predstavljaće porez za krajnje korisnike“, kaže on. „Kada se novi Intelovi procesori budu našli u prodaji, pretpostavimo da bi poželjna cena za taj čip trebalo da bude

465 USD. Da bi platio troškove suđenja, Intel bi verovatno podigao tu cenu na 468 USD.“ Namet za korisnike koji kupuju računare s Intelovim procesorima mogao bi biti i nešto viši, a da oni toga ne budu ni svesni. „Na jedan ili drugi način, korisnici bi na kraju platili štetu“, upozorava Dalejni.

POREZ ZA AMD

„AKO SU CENE nekih sistema u bliskoj prošlosti i bile „naduvane“ kao rezultat Intelove navodne prakse, to su verovatno cene računara zasnovanih na AMD čipovima“, tvrdi Frederik Voren-Bolton, ekonomski analitičar i kosultant iz Vašingtona. „Ako nekorektno ponašanje Intela u odnosu na AMD i postoji“, dodaje on, „onda ono što okrivljeni u suštini govori proizvođačima i prodavcima računara jeste da će ako koriste AMD-ove proizvode, on morati za njih da poveća cene sopstvenih čipova“. Pošto ti prodavci i dalje moraju da kupuju neke Intelove čipove, oni se okreću kompaniji AMD i traže da im ona nadoknadi povećanje Intelovih cena. Jedan od načina na koji AMD to radi jeste snižavanje cena svojih čipova, ali se ta ušteda ne odražava na korisnike. Prodavci zadržavaju nešto više cene AMD računara, da bi većom zaradom od prodaje pokrili povećanu cenu Intela. „Intelovi popusti su, u osnovi, porez za korisnike AMD čipova“, zaključuje Voren-Bolton.

Čak i ako AMD dobije parnicu, dodaje Gartnerov analitičar Dalejni, njegovo povećanje udela u tržištu moglo bi biti znatno manje nego što očekuje. „To može biti beskorisna pobjeda za AMD“, smatra on. ■

Relja Jović je glavni i odgovorni urednik časopisa Mikro. Njegove uvodne reči pročitajte na adresi www.mikro.co.yu/arhiva/relja.